

**LIETUVOS BANKO
PRIEŽIŪROS TARNYBOS
FINANSINIŲ PASLAUGŲ IR RINKŲ PRIEŽIŪROS DEPARTAMENTO
DIREKTORIUS**

**SPRENDIMAS
DĖL R. R. IR AAS „BTA BALTIC INSURANCE COMPANY“ GINČO NAGRINĖJIMO**

2019 m. rugsėjo 25 d. Nr. 242-378
Vilnius

Lietuvos bankas gavo R. R. (toliau – pareiškėjas) kreipimąsi, kuriuo pareiškėjas prašė išnagrinėti tarp jo ir AAS „BTA Baltic Insurance Company“, veikiančios Lietuvoje per įsteigtą filialą, (toliau – draudikas) kilusį ginčą.

N u s t a t y t a:

2018 m. gruodžio 21 d. įvyko eismo įvykis (toliau – įvykis), kurio metu susidūrė pareiškėjo vairuojamas automobilis „Audi A6 Avant“ ir E. D. valdoma transporto priemonė „Renault Scenic“, kurią transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomuoju draudimu yra apdraudęs draudikas. Eismo įvykio deklaracijoje transporto priemonės „Renault Scenic“ valdytojas savo parašu patvirtino atsakomybę už įvykio kilimą. Pareiškėjas, vadovaudamasis eismo įvykio deklaracijos duomenimis dėl automobilio „Renault Scenic“ valdytojo atsakomybės už įvykio kilimą fakto patvirtinimo ir remdamasis Lietuvos Respublikos transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo įstatymo (toliau – TPVCPD įstatymas) 13 straipsnio 1 dalimi, draudikui pateikė pretenziją dėl padarytos žalos.

Pareiškėjas 2018 m. gruodžio 21 d. draudiko darbuotoją telefonu informavo apie įvykio aplinkybes: „Sankryžoje aš norėjau apsisukt, parodžiau kairį posūkį ir stabteliau priešais šaligatvį ir iš paskos atlėkė dideliu greičiu automobilis „Renault Scenic“ ir nesustabdė dėl slidaus kelio, ir trenkėsi man į kaires dureles. Čia pagrindiniam kely viskas vyko. Mes išsikvietėm policiją, nes nesutarėm, policija atvykusi viską išaiškino, nustatė kaltininką ir patys užpildė eismo įvykio deklaraciją.“

Transporto priemonės „Renault Scenic“ valdytojas savo ruožtu draudiką 2018 m. gruodžio 21 d. telefonu informavo apie įvykio aplinkybes: „Važiavo žmogus priešais mane, aš važiavau trečias, ta prasme, vienas žmogus sukosi, nususuko, o tasai pirmutinis staigiai metėsi manevrą, grįžo atgal į tą pačią gatvę pagrindinę, kuria aš važiavau, ir tiesiai man palei nosį jis išniro, keliai slidūs, tai nesustabdžiau. Priešais mestis irgi negalėjau, nes buvo kitas automobilis, na ir gavosi taip, kad atsitrenkiau į dureles jo.“ Transporto priemonės „Renault Scenic“ valdytojo ir draudiko darbuotojos pokalbio telefonu įrašo duomenys patvirtina, kad draudiko darbuotoja pareiškėjo paklausė, ar, policijos pareigūnų vertinimu, transporto priemonės „Renault Scenic“ valdytojas yra atsakingas už įvykio kilimą, ir minėtas asmuo atsakė: „tokia situacija, kad tai praktiškai būtų išėjusios vos ne taip, kad ir vienas, ir kitas kaltas“, tačiau, automobilio „Renault Scenic“ valdytojo teigimu, policijos pareigūnai išaiškino, kad jis yra atsakingas už įvykio kilimą.

Draudikas atsisakė pareiškėjui dėl įvykio mokėti draudimo išmoką, nurodydamas, kad už įvykio kilimą yra atsakingas pareiškėjas, o ne eismo įvykio deklaracijoje atsakomybės už žalos atsiradimą faktą patvirtinęs transporto priemonės „Renault Scenic“ valdytojas. Draudikas teigė, kad administruojant įvykį buvo nustatyta, kad įvykį lėmė pareiškėjo padaryti Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu 2002 m. gruodžio 11 d. Nr. 1950 patvirtintų Kelių eismo taisyklių (toliau – KET) 101, 106 ir 107 punktų pažeidimai.

Pareiškėjas, nesutikdamas su draudiko sprendimu, prašyme nagrinėti vartojimo ginčą nurodė, kad įvykis įvyko „Raseinių m. Dubysos – Jaunimo g. sankryžoj su dvipusiu eismu ir po vieną eismo juostą kiekviena kryptimi, stovint su automobiliu „Audi A6 Avant“ Dubysos g. pagrindiniame kelyje, prieš pėsčiųjų perėją, nežymiai pasisukus į kairę – pasiruošus suktis iš savo važiuojamosios dalies neišvažiavus esu taranuojamas automobilio „Renault Scenic“. Jis

atlėkė iš priešingos eismo juostos Dubysos g., prieš tai aplenkė pėsčiųjų perėjoj man iš paskos važiuosį ir sankryžoj pasukusį į Jaunimo g. automobilį, išvažiavo į priešingą eismo juostą ir grįždamas į savo eismo juostą smarkiai pasisukęs į dešinę – Audi automob., nemandydamas keisti važiavimo krypties ir nestabdydamas atsitrenkė.“ Pareiškėjo manymu, įvykis nebūtų įvykęs, jei transporto priemonės „Renault Scenic“ valdytojas nebūtų lenkęs pėsčiųjų perėjoje. Pareiškėjas pabrėžė, kad automobilio „Renault Scenic“ vairuotojas savo veiksmais pažeidė KET 140.4 papunkčio reikalavimą, draudžiantį vairuotojams lenkti pėsčiųjų perėjoje.

Pareiškėjas nurodė, kad į įvykio vietą iškviešti policijos pareigūnai įvertino įvykio aplinkybes ir transporto priemonės „Renault Scenic“ valdytojas pripažino atsakomybę už įvykio kilimą. Transporto priemonės „Renault Scenic“ valdytojas policijos pareigūnų automobilyje kartu su policijos pareigūnais užpildė eismo įvykio deklaraciją, nubraižė įvykio schemą, kurioje nurodomos susidūrusių automobilių padėtys po įvykio, ir savo parašu patvirtino atsakomybę už įvykio kilimą. Pareiškėjas pabrėžė, kad, pasirašydamas eismo įvykio deklaraciją, nepastebėjo, kad įvykio schema buvo nubraižyta netiksliai. Remdamasis faktiniais duomenimis (įvykio vietos nuotraukomis, filmuota medžiaga, paaiškinimais), draudikas teigia, kad eismo įvykio deklaracijoje nubraižyta sankryža „visiškai neatitinka realios sankryžos, kurioje įvyko eismo įvykis. Tai yra, deklaracijoje įbraižytoj schemoj nėra pėsčiųjų perėjų (nereguliuojamų), nesimato dvipusis eismas, automobilių ir važiuojamųjų juostų mastelis neatitinka. Taip pat klaidingai įbraižytas Renault automobilis. Jis stovi tiesiai – nuotraukose jis užfiksuotas pasisukęs į Audi į dešinę dideliu kampu.“

Pareiškėjas informavo kreipęsis į draudiko rekomenduotą remonto įmonę, kad būtų atliktas per įvykį sugadintų transporto priemonės „Audi A6 Avant“ priekinių durelių remontas. Pareiškėjas pabrėžė, kad draudiko rekomenduota remonto įmonė UAB „Autoserpantinas“ dar nebuvo pakeitusi per įvykį sugadinto automobilio stiklo, kai draudikas gavo automobilio „Renault Scenic“ valdytojo pateiktą tikrovės neatitinkančią informaciją apie faktines įvykio aplinkybes. Pareiškėjo teigimu, transporto priemonės „Renault Scenic“ valdytojas draudikui nurodė: „Įvažiavau į Jaunimo g., apsisukau pėsčiųjų perėjoj ir grįžau į Dubysos g., šioj gatvėj pasisukau dar į dešinę, kad dar kartą apsisukčiau ant pėsčiųjų perėjos. Neva jis atsitrenkia man esant Jaunimo – Dubysos g.“ Pareiškėjas pabrėžė, kad draudikas, priimdamas sprendimą nemokėti draudimo išmokos, vadovavosi nepagrįstais transporto priemonės „Renault Scenic“ valdytojo paaiškinimais apie įvykį ir eismo įvykio deklaracijoje nurodytais netiksliais įvykio schemas duomenimis. Remdamasis nurodytomis aplinkybėmis, pareiškėjas teigė, kad draudikas priėmė nepagrįstą sprendimą, kad už įvykio kilimą yra atsakingas pareiškėjas. Atsižvelgdamas į tai, pareiškėjas prašė rekomenduoti draudikui išmokėti pareiškėjui draudimo išmoką, atlyginančią UAB „Autoserpantinas“ apskaičiuotas transporto priemonės „Audi A6 Avant“ remonto išlaidas, ir atlyginti pareiškėjo patirtas 130 Eur advokato teisinės pagalbos išlaidas.

Atsiliepime į pareiškėjo kreipimąsi draudikas informavo kreipęsis į UAB „Impulsana“, prašydamas ištirti, kurio vairuotojo veiksmai lėmė įvykio kilimą. Draudikas pabrėžė, kad UAB „Impulsana“ parengtos Eksperto išvados (*duomenys neskelbtini*) (toliau – Eksperto išvada) duomenys patvirtino eismo įvykio deklaracijoje nurodytą transporto priemonių susidūrimo padėtį ir tai, kad už įvykio kilimą yra atsakingas pareiškėjas. Remdamasis nurodytomis aplinkybėmis, draudikas teigė neturintis pagrindo tenkinti pareiškėjo keliamų reikalavimų.

K o n s t a t u o j a m a :

Vadovaujantis Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių, patvirtintų Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23, 45 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiškumo ir bendradarbiavimo principų. Nagrinėdamas ginčą Lietuvos bankas atlieka pateiktų įrodymų vertinimą, kurio pagrindu priimamas sprendimas.

Atsižvelgiant į ginčo šalių pateiktus dokumentus ir paaiškinimus, darytina išvada, kad šalių ginčas kilo dėl draudiko atsisakymo pareiškėjui išmokėti draudimo išmoką, atlyginančią UAB „Autoserpantinas“ apskaičiuotas remonto išlaidas, pagrįstumo.

1. Dėl įvykio dalyvių veiksmų teisėtumo

1.1. Dėl transporto priemonių „Audi A6 Avant“ ir „Renault Scenic“ valdytojų KET reikalavimų vykdymo

TPVCAPDĮ 3 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad draudimo išmoka šio įstatymo nustatyta

tvarka mokama dėl nukentėjusiems tretiesiems asmenims padarytos žalos, kai už žalą atsakingiems asmenims valdant ar naudojant transporto priemonę atsiranda civilinė atsakomybė. Bendrosios civilinės atsakomybės sąlygos yra neteisėta veika, atsiradusi žala, priežastinis ryšys tarp neteisėtos veikos ir žalos bei kaltė (Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – CK) 6.246–6.249 straipsniai). Tai reiškia, kad teisę į žalos atlyginimą nukentėjęs asmuo įgyja tik tada, kai žalą patiria dėl neteisėtos kito asmens veikos (veikimo ar neveikimo).

Siekdamas pagrįsti argumentus, kad pareiškėjui kyla civilinė atsakomybė už įvykio metu padarytą žalą, draudikas teigė, kad įvykis įvyko dėl to, kad pareiškėjas prieš įvykstant įvykiui pažeidė KET 101 punktą, kuriame nustatyta, kad, prieš pradėdamas važiuoti, prieš persirikiuodamas ir kitaip keisdamas važiuojimo kryptį, vairuotojas privalo įsitikinti, kad tai daryti saugu, ir duoti kelią (nekliudyti) eismo įvykio dalyviams. Be to, draudiko teigimu, pareiškėjas pažeidė KET 106 ir 107 punktų reikalavimus, kad, prieš sukdamas į dešinę, į kairę arba apsisukdamas (išskyrus posūkį į sankryžą, kurioje eismas vyksta ratu), vairuotojas privalo iš anksto pasitraukti prie pat važiuojamosios dalies, skirtos važiuoti ta kryptimi, atitinkamo krašto. Kelio ženklai ir (arba) horizontalusis ženklinimas gali šį reikalavimą pakeisti. Kai dėl savo gabaritų ar kitų priežasčių transporto priemonė negali pasukti (apsisukti) iš kraštinės padėties, sukti leidžiama ir ne nuo važiuojamosios dalies, skirtos važiuoti ta kryptimi, atitinkamo krašto, jeigu tai nesukliudys kitoms transporto priemonėms ir nesukels pavojaus kitiems eismo dalyviams.

Pareiškėjas, nesutikdamas su draudiko nurodytomis aplinkybėmis, prašyme nagrinėti vartojimo ginčą ir draudikui pateiktuose paaiškinimuose apie įvykį nurodė, kad automobilio „Renault Scenic“ vairuotojas nesilaikė KET 140.4 papunkčio, draudžiančio vairuotojams lenkti sankryžoje, reikalavimų, taip pat prieš įvykį važiuojo didesniu, nei leistina, greičiu. Pareiškėjo teigimu, nurodyti automobilio „Renault Scenic“ vairuotojo KET pažeidimai lėmė įvykio kilimą.

Pažymėtina, kad įvykio dalyvių prieštaringsiems paaiškinimams įvertinti reikšmingu dokumentu pripažintinas Lietuvos bankui pateiktas 2019 m. gegužės 28 d. Šiaulių apskrities Vyriausiojo policijos komisariato Raseinių rajono policijos komisariato Reagavimo skyriaus (toliau – Šiaulių apskrities VPK) raštas, prie kurio pridėti policijos pareigūnų, kurie buvo iškviešti į įvykio vietą, tarnybiniai paaiškinimai. 2019 m. gegužės 28 d. Šiaulių apskrities VPK vyriausiojo patrulio R. K. tarnybiniame pranešime „Dėl techninio eismo įvykio (*duomenys neskelbtini*)“ nurodyta: „Nuvykus pagal pranešimą Raseinių m. Dubysos – Jaunimo gatvių sankirtoje buvo pastebėti apgadinti automobiliai „Renault Scenic“ ir „Audi A6 Avant“. Automobilio „Audi A6 Avant“ vairuotojas „paaiškino, kad vairuodamas automobilį Raseinių r. Gūrų k. Raseinių mieste Dubysos gatve ir privažiavęs Dubysos Jaunimo gatvių sankirtą, automobilio „Audi A6 Avant“ vairuotojas R. R. įjungė kairįjį automobilio posūkio signalą ir pradėjo manevrą, t. y. apsisukinėti kelių eismo sankirtoje ir staiga pajuto, kad jam į automobilio kairį šoną atsitrenkė automobilis „Renault Scenic“. Paklausus automobilio „Renault Scenic“ vairuotojo paaiškinti, kodėl atsitrenkė į automobilį „Audi A6 Avant“, jis paaiškino, kad važiuodamas Raseinių mieste, Dubysos gatve, nepagalvojo, kad automobilio „Audi A6 Avant“ vairuotojas apsisukinėjęs sankirtoje, todėl nesugebėjo išvengti eismo įvykio ir į jį atsitrenkė. Išsiaiškinus įvykio aplinkybes buvo nustatyta, kad automobilio vairuotojas R. R. kelių eismo taisyklių nepažeidė, o E. D., kadangi nesilaikė saugaus atstumo, atsitrenkė į priekį važiuojantį ir atliekantį manevrą automobilį. Automobilio vairuotojas E. D. kaltę pripažino ir automobilių vairuotojų prašymu buvo padėta užpildyti eismo įvykio deklaraciją.“ Tapatūs paaiškinimai apie įvykio aplinkybes, įvykio dalyvių veiksmų teisėtumą ir atsakingą už įvykio kilimą asmenį taip pat nurodyti ir Šiaulių apskrities VPK vyriausiojo patrulio 2019 m. gegužės 24 d. G. M. tarnybiniame pranešime „Dėl techninio eismo įvykio (*duomenys neskelbtini*)“.

Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 197 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad dokumentai, išduoti valstybės ir savivaldybės institucijų, laikomi oficialiais rašytiniais įrodymais ir turi didesnę įrodomąją galią. Aplinkybės, nurodytos oficialiuose rašytiniuose įrodymuose, laikomos visiškai įrodytomis, iki jos bus paneigtos kitais byloje esančiais įrodymais.

Siekdamas paneigti įvykio vietoje buvusių policijos pareigūnų nurodytas aplinkybes ir pagrįsti, kad automobilio „Audi A6 Avant“ vairuotojas pažeidė KET reikalavimus, draudikas rėmėsi transporto priemonės „Renault Scenic“ valdytojo 2019 m. sausio 11 d. draudikui pateiktais paaiškinimais apie įvykio aplinkybes. Automobilio „Renault Scenic“ vairuotojas 2019 m. sausio 11 d. paaiškinimuose nurodė: „Važiavome 3 automobiliai Dubysos g. pagrindinė viena kryptimi iki sankryžos, pirmas važiuo „Audi A6 Avant“. Paskui jį važiuo

liudininkas, matęs eismo įvykį su dukra. Paskui liudininką važiavau aš. Kaip ir minėjau, važiuojame 3 automobiliai iki sankryžos, pirmasis automobilis pasuko į dešinę ir antras automobilis parodė posūkį į dešinę ir pristabdė. Važiuodamas trečias pristabdžiau pamatęs, kad stabdo ir sukasi, kad sustabdyti spėčiau, nes oro ir kelių sąlygos buvo blogos, slidi kelio danga. Užsisukus antrajam automobiliui važiavau toliau tiesiai pagrindine Dubysos g., *kai man priešais staiga išlindo „Audi A6 Avant“ iš Jaunimo g.* Pamatęs staigiai stabdžiau, o kelio danga slidi, suvažinėtas sniegas, taip čiuoždamas atsimušiau į „Audi A6 Avant“ vairuotojo dureles.“ Transporto priemonės „Renault Scenic“ vairuotojo paaiškinimuose nurodoma, kad transporto priemonės „Audi A6 Avant“ valdytojas pažeidė KET 101 punkto ir 116.1 papunkčio reikalavimus.

Vertinant transporto priemonės „Renault Scenic“ vairuotojo 2019 m. sausio 11 d. paaiškinimus, pažymėtina, kad pirminiuose, t. y. įvykio dieną draudikui telefonu pateiktuose, paaiškinimuose apie įvykį minėtas asmuo, nors ir nurodė kad, jo vertinimu, pareiškėjas atliko neteisėtus veiksmus, tačiau transporto priemonės „Renault Scenic“ valdytojas patvirtino, kad prieš įvykį pažeidė KET reikalavimus (minėtas asmuo teigė, kad įvykis galėjo įvykti dėl abiejų įvykio dalyvių neteisėtų veiksmų). Atsižvelgiant į tai, negalima teigti, kad iš karto po įvykio transporto priemonės „Renault Scenic“ valdytojo pateikti paaiškinimai, kurie yra patikimesni nei praėjus trims savaitėms nuo įvykio pateikti vėlesni paaiškinimai, prieštarauja oficialiame rašytiniame įrodyme nurodytoms aplinkybėms, kad prieš įvykį transporto priemonės „Renault Scenic“ vairuotojas nesilaikė KET reikalavimų.

Šiame kontekste svarbu pažymėti, kad transporto priemonės „Renault Scenic“ valdytojo paaiškinimuose nurodoma, kad įvykio aplinkybės taip pat buvo užfiksuotos įvykio liudininkų V. ir jo dukros S. Pareiškėjas pabrėžė, kad „dėl apsisukimo Jaunimo g. pėsčiųjų perėjoj iš liudininko V. tokio aiškinimo nebuvo, ši versija atsirado po trijų savaitių.“ Be to, pareiškėjas nurodė, kad draudikas, pripažindamas, jog transporto priemonės „Renault Scenic“ vairuotojo teiginiai, kad prieš įvykį pareiškėjo vairuojamas automobilis staiga išlindo į Jaunimo gatvę (taip sudarė kliūtį kelyje), vadovavosi eismo įvykio deklaracijoje netiksliai nubraižytos įvykio schemos duomenimis.

Lietuvos Respublikos draudimo įstatymo 98 straipsnio 3 dalies 2 punkte ir 7 dalyje nustatytas įpareigojimas draudikui prieš atsisakymą mokėti draudimo išmoką patikrinti visą prieinamą informaciją ir įrodyti aplinkybes, atleidžiančias nuo draudimo išmokos mokėjimo. Draudiko įrodinėjimo pareiga taip pat įtvirtinta ir transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo teisiniams santykiams taikomo specialiojo TPVCPD įstatymo 19 straipsnio 3 dalyje.

Lietuvos Aukščiausiasis Teismas 2011 m. sausio 25 d. nutartyje, priimtoje civilinėje byloje 3K-3-3/2011, suformuotoje transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo reglamentavimo aiškinimo ir taikymo praktikoje konstatavo, kad sisteminis TPVCPDĮ nuostatų bei įstatymo tikslų aiškinimas leidžia daryti išvadą, kad, gavęs pretenziją, civilinės atsakomybės draudikas privalo atlikti eismo įvykio aplinkybių tyrimą ir gali atsisakyti mokėti draudimo išmoką tik tuo atveju, jeigu pateikia įrodymus, kad jo apdraustos transporto priemonės valdytojas nėra atsakingas už pretenziją pateikusiam asmeniui padarytą žalą. Atsižvelgiant į šio draudimo pagrindinį tikslą – užtikrinti nukentėjusių trečiųjų asmenų turtinių teisių ir interesų apsaugą, transporto priemonių valdytojų privalomojo civilinės atsakomybės draudimo santykių teisinis reguliavimas suponuoja papildomas draudiko pareigas žalos nustatymo ir įrodinėjimo procese.

Svarbu pažymėti, kad nors draudikui pateiktame oficialiame rašytiniame įrodyme, turinčiame didesnę įrodomąją galią, buvo nurodyta, jog įvykio vietoje buvusių policijos pareigūnų išvada, kad už įvykio kilimą yra atsakingas transporto priemonės „Renault Scenic“ vairuotojas, buvo padaryta tik „išsiaiškinus įvykio aplinkybes“, tačiau, nors kilo abejonių dėl įvykio aplinkybių ir mechanizmo, draudikas nesikreipė į Šiaulių apskrities VPK, prašydamas pateikti informaciją, kokios įvykio aplinkybės įvykio vietoje policijos pareigūnų buvo tiriamos, ar buvo apklausti įvykio liudininkai, kokia informacija apie faktines įvykio aplinkybes buvo surinkta ir kt. Be to, draudikas Lietuvos bankui nepateikė įrodymų, patvirtinančių, kad, gavęs policijos pareigūnų tarnybinius pranešimus, kreipėsi į Šiaulių apskrities VPK, prašydamas pateikti paaiškinimus, ar eismo įvykio deklaracijoje nurodyti įvykio schemos duomenys yra teisingi. Pažymėtina, kad šių aplinkybių tyrimas yra reikšmingas, siekiant patikrinti transporto priemonės „Renault Scenic“ valdytojo nurodytas aplinkybes, kad automobilio „Audi A6 Avant“ vairuotojas, prieš įvykį atlikdamas apsisukimo sankryžoje manevrą, buvo išvažiuęs iš Dubysos g. važiuojamosios dalies ribų ir apsisukdamas sugrįžo atgal, įvažiuodamas į gatvių

sankirtą iš Jaunimo g.

Kadangi Lietuvos bankui pateikti įrodymai patvirtina, kad draudikas nevykdė teisės aktuose nustatytos civilinės atsakomybės draudikui keliamos įrodinėjimo pareigos ir nepatikrino įvykio vietoje buvusių asmenų (policijos pareigūnų, įvykio liudininkų) informacijos, ar transporto priemonės „Renault Scenic“ valdytojo teiginiai, kad prieš įvykį automobilis „Audi A6 Avant“ į gatvių sankirtą buvo išvažiuojęs iš Jaunimo g. (taip sudarydamas kliūtį automobiliui „Renault Scenic“), yra pagrįsti, darytina išvada, kad draudikas sprendimą, kad įvykis įvyko dėl automobilio „Audi A6 Avant“ valdytojo neteisėtų veiksmų, priėmė nepatikrinęs visos jam prieinamos informacijos. Draudikui nesurinkus objektyvių įrodymų, kurie nuginčytų oficialiame rašytiniame įrodyme nurodytus duomenis, minėtame dokumente nurodytos aplinkybės, kad pareiškėjas nepažeidė KET nuostatų, o transporto priemonės „Renault Scenic“ valdytojas prieš įvykį nesilaikė saugų eismą reglamentuojančiuose teisės aktuose nurodytų reikalavimų, laikytinos įrodytomis.

1.2. Dėl eismo įvykio deklaracijos duomenų

Kaip minėta, teiginį, kad įvykio kilimą lėmė transporto priemonės „Renault Scenic“ valdytojo neteisėti veiksmai, patvirtina ir eismo įvykio deklaracijos duomenys. Automobilio „Renault Scenic“ vairuotojas, pildydamas eismo įvykio deklaracijos 12 laukelį, kuriame turi būti pažymimi teiginiai, labiausiai atitinkantys faktines eismo įvykio aplinkybes, pažymėjo, kad įvykis įvyko jo valdomam automobiliui „sankryžoje atsitrenkiant iš dešinės“. Nors transporto priemonės „Renault Scenic“ valdytojas draudikui 2019 m. sausio 11 d. pateiktuose paaiškinimuose teigė, kad pareiškėjas prieš įvykį pažeidė KET 101 punkto reikalavimus, keliamus pradedančiam važiuoti, persirikiuojančiam ar kitaip keičiančiam vairavimo kryptį vairuotojui, tačiau abiejų įvykio dalyvių parašais patvirtintos eismo įvykio deklaracijos 12 laukelyje nėra pažymėta, kad įvykis įvyko transporto priemonei „Audi A6 Avant“ „pradedant važiuoti“ ar „persirikiuojant“ (eismo įvykio deklaracijos 12 laukelio 2 ir 10 punktai). Pareiškėjas nepažymėjo jokių eismo įvykio deklaracijos 12 laukelyje laukelyje nurodytų teiginių.

Remiantis TPVCAPDĮ 15 straipsnio 3 dalimi, pažymėtina, kad, nustatant eismo įvykio aplinkybes ir kaltininko atsakomybę, turi būti vadovaujama eismo įvykio dalyvių pasirašyta eismo įvykio deklaracija. TPVCAPDĮ 12 straipsnio 1 dalies 3 punkte nurodyta, kad eismo įvykio deklaracija yra pildoma tais atvejais, kai eismo įvykio dalyviai sutaria dėl eismo įvykio aplinkybių. Pagal minėtą straipsnį, esant nurodytoms sąlygoms, transporto priemonės valdytojas privalo eismo įvykio deklaracijoje nubraižyti eismo įvykio schemą, aprašyti eismo įvykio aplinkybes ir duoti visiems eismo dalyviams pasirašyti. Iš šios nuostatos darytina išvada, kad nagrinėjamu atveju abu įvykio dalyviai, priimdami sprendimą pildyti eismo įvykio deklaraciją, patvirtino, jog sutaria dėl įvykio aplinkybių, ir savo parašais patvirtina, kad abiejų vairuotojų pažymėti teiginiai, labiausiai atitinkantys faktines įvykio aplinkybes (12 laukelis), yra tikri ir teisingi. Lietuvos bankui pateikti paaiškinimai ir įrodymai taip pat pagrindžia, kad eismo įvykio deklaracijoje nurodytas faktines eismo įvykio aplinkybes patvirtino ir įvykio aplinkybes įvykio vietoje užfiksavę policijos pareigūnai.

Svarbu tai, kad transporto priemonės „Renault Scenic“ valdytojas eismo įvykio deklaracijos 14 laukelyje savo parašu patvirtino atsakomybę už įvykio kilimą. Kelių eismo taisyklių 5 punkte nustatyta, kad eismo įvykio dalyviai privalo mokėti Kelių eismo taisykles ir jų laikytis. Asmuo, išmanantis Kelių eismo taisyklių nuostatas, gali suprasti savo veiksmų priešingumą taisyklėms, todėl gali pripažinti arba nepripažinti savo kaltę eismo įvykio deklaracijoje. Pats atsakomybės už padarytą žalą pripažinimo eismo įvykio deklaracijoje faktas paprastai implikuoja tai, kad būtent ją pripažinusio asmens elgesys neatitiko tokio eismo dalyvio elgesio modelio, koks tomis aplinkybėmis buvo privalomas.

Remiantis 2019 m. gegužės 28 d. Šiaulių apskrities VPK rašto, kaip oficialaus rašytinio įrodymo, duomenimis, nustatyta, kad transporto priemonės „Renault Scenic“ valdytojas prieš įvykį „nesilaikė saugaus atstumo ir atsitrenkė į priekyje važiuojantį bei atliekantį manevrą automobilį“. Pareiškėjas prašyme nagrinėti vartojimo ginčą taip pat nurodė, kad automobilio „Renault Scenic“ vairuotojas prieš įvykį važiuojo viršydamas leistiną greitį ir pažeidė KET reikalavimus, draudžiančius lenkti sankryžoje.

KET 127 punkte nustatyta, kad vairuotojas privalo važiuoti neviršydamas leistino greičio. Pasirinkdamas važiuoti greičiu, vairuotojas turi atsižvelgti į važiuojimo sąlygas, ypač vietovės reljefą, kelio ir transporto priemonės būklę ir krovinį, meteorologines sąlygas, taip pat eismo intensyvumą, kad galėtų sustabdyti transporto priemonę iki bet kurios iš anksto

numatomos kliūtys. Jis turi sulėtinti greitį ir prirėkus sustoti, jeigu to reikia dėl susidariusių aplinkybių, ypač kai blogas matomumas. KET 140.4 papunktyje įtvirtinta, kad lenkti draudžiama pėsčiųjų perėjose.

Kadangi draudikas nesurinko įrodymų (policijos pareigūnų, įvykio liudininkų paaiškinimų ir kt.), paneigiančių pareiškėjo teiginius, kad transporto priemonės „Renault Scenic“ valdytojas pažeidė KET 127 punkto ir KET 140.4 papunkčio reikalavimus, įvertinus aplinkybę, kad policijos pareigūnų draudikui nurodytos aplinkybės patvirtina, kad, prieš įvykstant įvykiui, minėtas vairuotojas nesilaikė saugų eismą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimų, darytina išvada, kad eismo įvykio deklaracijoje nurodyti duomenys apie transporto priemonės „Renault Scenic“ valdytojo veiksmų neteisėtumą ir atsakomybę už įvykio kilimą fakto patvirtinimą nebuvo paneigti objektyviais įrodymais.

2. Dėl Eksperto išvados įrodomosios vertės

Siekdamas nuginčyti eismo įvykio deklaraciją ir įvykio vietoje buvusių policijos pareigūnų nurodytus duomenis, kad pareiškėjas prieš įvykį neatliko neteisėtų veiksmų, lėmusių įvykio kilimą, draudikas rėmėsi ir Eksperto išvada.

Eksperto išvadoje nurodyta, kad ekspertinis tyrimas buvo atliktas, vadovaujantis draudiko surinkta medžiaga. Ekspertas vadovavosi eismo įvykio deklaracija, kurioje nurodyta, kad įvykis įvyko automobiliui „Audi A6 Avant“ „apsisukant nelygiareikšmių kelių sankirtoje, įvažiavus iš šalutinio kelio į sankryžą su pagrindiniu keliu, kuriuo tiesiai važiavo automobilis „Renault“. Eksperto išvadoje teigiama: „Atsižvelgiant į modeliavimo su kompiuterio programa galimas paklaidas techniniu požiūriu tikėtina, kad automobilis Audi prieš pat susidūrimą judėjo nedideliu (iki 5 km/h) greičiu. Pagal Audi judėjimo trajektoriją teigtina, kad automobilio Audi vairuotojas apsisukant buvo visiškai išvažiavęs iš Dubysos g. važiuojamosios dalies ribų ir apsisukant sugrįžo atgal, įvažiuodamas į gatvių sankirtą jau iš Jaunimo g.“

Eksperto išvadoje konstatuojama, kad „automobilį Renault vairavęs asmuo privalėjo laikytis visų būtinų atsargumo priemonių – nekelti pavojaus kelių eismo dalyvių, kitų asmenų ar jų turto saugumui ir aplinkai, netrukdyti eismo, privalėjo važiuoti neviršydamas saugaus greičio, taip pat atsižvelgdamas į važiavimo sąlygas, kelio ir transporto priemonės būklę, meteorologines sąlygas, eismo intensyvumą, privalėjo pasirinkti tokį važiavimo greitį, kad galėtų sustabdyti vairuojamą transporto priemonę iki bet kurios iš anksto numatomos kliūtys, jeigu to reikėjo dėl susidariusių aplinkybių, privalėjo sulėtinti greitį, prirėkus sustoti. Pastebėjus grėsmę eismo saugumui (buvusiomis sąlygomis – apsisukantį automobilį Audi, kuris įvažiavo iš šalutinio kelio), automobilio Renault vairuotojas iš karto privalėjo mažinti vairuojamo automobilio greitį, net visiškai sustabdyti vairuojamą transporto priemonę. Atliktas tyrimas leidžia daryti išvadą, kad grėsmės susidarymo momentas automobilio Renault vairuotojo atžvilgiu kilo 1,1÷1,5 s iki automobilio susidūrimo, todėl techniniu požiūriu nėra pagrindo teigti, kad tokiomis sąlygomis automobilio Renault vairuotojas turėjo techninę galimybę išvengti susidūrimo su automobiliu Audi. Automobilio Audi vairuotojo veiksmai – apsisukant įvažiavo į sankirtą iš šalutinio kelio ir susidarė kliūtį automobilį Renault vairavusiam asmeniui, techniniu požiūriu buvo nepriimtini ir turėjo priežastinį ryšį su buvusio eismo įvykio kilimu, nes jei automobilio Audi vairuotojas nebūtų įvažiavęs į gatvių sankirtą ir sudaręs kliūtį, buvęs eismo įvykis, tikėtina nebūtų įvykęs.“ Eksperto išvadoje konstatuota, kad „nėra pagrindo teigti, kad automobilio Renault vairuotojo veiksmai techniniu požiūriu buvo nepriimtini ir turėjo priežastinį ryšį su buvusio eismo įvykio kilimu.“

Iš Eksperto išvados matyti, kad ekspertas, atlikdamas tyrimą, vadovavosi eismo įvykio deklaracijoje nubraižyta įvykio schema, kuri, pareiškėjo teigimu, buvo nubraižyta netiksliai. Kadangi draudikas objektyviais įrodymais nepaneigė pareiškėjo argumentų, kad transporto priemonės „Renault Scenic“ valdytojo kartu su policijos pareigūnais pildytoje eismo įvykio deklaracijoje buvo nubraižyta netiksliai įvykio schema (pareiškėjo teigimu, schemoje nebuvo pavaizduotos nereguliuojamos pėsčiųjų perėjos, dvipusio eismo ir kt.), negalima teigti, kad ekspertas vadovavosi patikimais duomenimis, galinčiais pagrįsti įvykio aplinkybes ir padedančiais nustatyti, ar automobilio „Renault Scenic“ vairuotojas nepažeidė KET 140.4 papunkčio reikalavimo, draudžiančio vairuotojams lenkti pėsčiųjų perėjoje, taip pat įvertinti, ar automobilis „Audi A6 Avant“ prieš įvykį sudarė kliūtį transporto priemonei „Renault Scenic“ ir kt. Kadangi ekspertas teigia, kad atsakingu už įvykio kilimą asmeniu buvo pripažintas pareiškėjas, nors eismo įvykio deklaracijoje savo atsakomybę už įvykio kilimą patvirtino transporto priemonės „Renault Scenic“ valdytojas, todėl eismo įvykio deklaracijoje nurodytos aplinkybės dėl atsakomybės už įvykio kilimą fakto pripažinimo kelia abejones dėl eismo įvykio

deklaracijoje nubraižytos įvykio schemos duomenų teisingumo. Atsižvelgiant į tai, kad draudikas nesurinko įrodymų, galinčių patvirtinti arba paneigti nurodytas abejones (nepateikė automobilio „Renault Scenic“ vairuotojui eismo įvykio deklaraciją padėjusių užpildyti policijos pareigūnų paaiškinimų), nėra pagrindo teigti, kad, atlikdamas tyrimą, ekspertas vadovavosi tikslios įvykio schemos duomenimis.

Antra, ekspertinis tyrimas buvo atliktas vadovaujantis duomenimis, kad įvykis įvyko „Audi apsisukant lygiareikšmių kelių sankirtoje, įvažiavus iš šalutinio kelio į sankryžą su pagrindiniu keliu, kuriuo tiesiai važiavo Renault.“ Kaip minėta, pareiškėjas pabrėžė, kad transporto priemonės „Renault Scenic“ valdytojas draudikui pateikė tikrovės neatitinkančią informaciją, kad pareiškėjas, prieš įvykstant įvykiui, „įvažiavo į Jaunimo g., apsisuko pėsčiųjų perėjoj ir grįžo į Dubysos g., šioj gatvėj pasisuko dar į dešinę, kad dar kartą apsisuktų ant pėsčiųjų perėjos“, ir kad šiuos klaidingus duomenis paneigia objektyvūs įrodymai. Atsižvelgiant į tai, kad draudikas faktiniais duomenimis nepaneigė oficialiame rašytiniame įrodyme nurodytos informacijos ir nepagrindė, kad pareiškėjo nurodytos įvykio aplinkybės prieštarauja draudikui pateiktiems įrodymams (eismo įvykio deklaracijos, įvykio vietos nuotraukų duomenims ir kt.), negalima teigti, kad ekspertas, priimdamas tikėtino pobūdžio išvadą, kad už įvykio kilimą yra atsakingas pareiškėjas, rėmėsi objektyviais įrodymais, koks buvo įvykio mechanizmas.

Trečia, remiantis Lietuvos bankui pateiktų įrodymų visuma, buvo nustatyta, kad draudikas įrodymais nepaneigė policijos pareigūnų teiginių, kad transporto priemonės „Renault Scenic“ valdytojas pažeidė saugų eismą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimus, ir pareiškėjo argumentų, kad minėtas valdytojas prieš įvykį pažeidė KET 127 punkto ir KET 140.4 papunkčio reikalavimus. Eksperto išvadoje teigiama, kad transporto priemonės „Renault Scenic“ valdytojas privalėjo laikytis KET 127 punkto reikalavimų, taip pat visų būtinų atsargumo priemonių ir nekelti pavojaus kitų eismo dalyvių ir (arba) jų turto saugumui. Eksperto išvadoje tik išvardyti nurodyti reikalavimai (pakartojamos saugų eismą reglamentuojančių teisės aktų nuostatos), tačiau nėra vertinama, ar transporto priemonės „Renault Scenic“ valdytojas prieš įvykį išvardytus reikalavimus pažeidė ir ar automobilio „Renault Scenic“ vairuotojo neteisėti veiksmai laikytini žalos priežastimi.

Kadangi Lietuvos bankui pateikti įrodymai (policijos pareigūnų ir paties automobilio „Renault Scenic“ valdytojo paaiškinimai) patvirtina, kad transporto priemonės „Renault Scenic“ vairuotojas prieš įvykį pažeidė saugų eismą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimus, darytina išvada, kad ekspertas, spręsdamas dėl įvykio mechanizmo, privalėjo įvertinti automobilio „Renault Scenic“ vairuotojo neteisėtų veiksmų įtaką įvykio kilimui. Kadangi ekspertas netyrė įrodymuose konstatuotų transporto priemonės „Renault Scenic“ vairuotojo neteisėtų veiksmų priežastinio ryšio su įvykio aplinkybėmis, Eksperto išvadoje nurodyti teiginiai, kad „nėra pagrindo teigti, kad automobilio Renault vairuotojo veiksmai techniniu požiūriu buvo nepriimtini ir turėjo priežastinį ryšį su buvusio eismo įvykio kilimu“, nelaikyti pagrįstais ir peištarauja kitiems įrodymams.

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo suformuotoje teisės aiškinimo ir taikymo praktikoje konstatuojama, kad eksperto išvada pripažįstama pakankamu įrodymu, jeigu šios išvados duomenys yra nuoseklūs ir išsamūs, jei jie neprieštarauja faktiniams duomenims, gautiems iš tos pačios rūšies ar skirtingų įrodinėjimo priemonių, ir jeigu, įvertinus ginčo šalių pateiktų įrodymų visumą, eksperto išvados duomenys leidžia daryti pagrįstą išvadą apie įrodinėjamų faktinių aplinkybių buvimą ar nebuvimą (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2015 m. birželio 17 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-386-469/2015). Lietuvos bankui pateikti įrodymai patvirtina, kad ekspertinis tyrimas buvo atliktas neištyrus visų įvykio mechanizmui vertinti reikšmingų aplinkybių ir vadovaujantis kitiems įrodymams prieštaraujančiais duomenimis. Darytina išvada, kad Eksperto išvada nenuginčija oficialiame rašytiniame įrodyme ir eismo įvykio deklaracijoje nurodytų duomenų, kad už įvykio kilimą yra atsakingas transporto priemonės „Renault Scenic“ valdytojas.

3. Dėl draudimo išmokos, atlyginančios UAB „Autoserpantinas“ apskaičiuotas automobilio „Audi A6 Avant“ remonto išlaidas, mokėjimo

Iš Lietuvos bankui pateiktų įrodymų nustatyta, kad pareiškėjas 2018 m. gruodžio 21 d. draudikui telefonu pranešė apie įvykį ir draudiko darbuotojos buvo informuotas, kad dėl transporto priemonės „Audi A6 Avant“ remonto gali kreiptis į draudiko rekomenduotą remonto įmonę UAB „Autoserpantinas“.

Lietuvos bankui pateikti įrodymai patvirtina, kad draudiko darbuotoja, telefonu

užregistravusi pareiškėjo pranešimą apie įvykį, pareiškėjo paklausė: „Dėl žalos atlyginimo kreipsitės dėl piniginės išmokos, ar vyksite į servisą remonto darbams?“ Pareiškėjas atsakė ketinantis transporto priemonę „Audi A6 Avant“ remontuoti draudiko rekomenduotoje įmonėje. Draudiko darbuotoja pareiškėjui nurodė Raseinių mieste esančios draudiko rekomenduojamos remonto įmonės UAB „Autoserpantinas“ kontaktus (adresą ir telefoną) ir informavo, kad po pokalbio telefonu pareiškėjui SMS žinute bus atsiųstas žalos bylos numeris, kuris turės būti nurodytas remonto įmonei, kai iš anksto telefonu bus tariamasi dėl sugadintos transporto priemonės remonto. Be to, draudiko darbuotoja pareiškėjui nurodė, kad, nuvykęs į remonto įmonę, jis turės pateikti automobilio registracijos dokumentus ir eismo įvykio deklaraciją. Pareiškėjas draudiko darbuotojos papildomai pasiteiravo: „Ar jau dabar šiuo momentu galiu skambinti į servisą?“ Draudiko darbuotoja patvirtino: „Galite, žinoma.“

Lietuvos bankui pateikti įrodymai patvirtina, kad remonto įmonė UAB „Autoserpantinas“ 2019 m. sausio 18 d. sudarė transporto priemonės „Audi A6 Avant“ remonto darbų sąmatą. Pareiškėjas teigė, kad, remonto įmonei atlikus automobilio durelių remontą, tačiau dar neatlikus stiklo keitimo darbų, draudikas atsisakė mokėti atliktus remonto darbus atlyginančią draudimo išmoką. Lietuvos bankui pateikti įrodymai patvirtina, kad draudikas 2019 m. sausio 31 d. raštu, kurio kopija buvo pateikta ir remonto įmonei UAB „Autoserpantinas“, pareiškėją informavo apie sprendimą atsisakyti mokėti draudimo išmoką.

Darytina išvada, kad draudiko veiksmai (informavo pareiškėją, kad iš karto, kai pateiks pranešimą apie įvykį, gali kreiptis į remonto įmonę dėl automobilio remonto) galėjo pareiškėjui sukelti lūkestį, kad draudikas pareiškėjui išmokės draudimo išmoką, atlyginančią remonto įmonės apskaičiuotas remonto išlaidas. Lietuvos banko vertinimu, draudikas, kaip savo srities profesionalas, nesilaikė profesine veikla užsiimančiam subjektui keliamų didesnių atidumo ir rūpestingumo reikalavimų ir netinkamai informavo pareiškėją apie žalos bylos administravimo veiksmus, todėl pareiškėjas buvo suklaidintas. Darytina išvada, kad draudikas, pareiškėjui pateikdamas informaciją apie galimybę automobilio „Audi A6 Avant“ remontą atlikti draudiko rekomenduojamoje remonto įmonėje, privalėjo nurodyti, kad tokio pobūdžio informacijos suteikimas nėra laikomas draudiko sprendimu mokėti draudimo išmoką, ir informuoti, kad sprendimas bus priimtas tik ištyrus visas įvykio aplinkybes ir surinkus informaciją, būtiną sprendimui dėl draudimo išmokos mokėjimo priimti.

CK 1.2 straipsnyje yra nustatyta, kad civiliniai santykiai reglamentuojami vadovaujantis jų subjektų lygiateisiškumo, nuosavybės neliečiamumo, sutarties laisvės, nesikišimo į privačius santykius, teisinio apibrėžtumo, proporcingumo ir teisėtų lūkesčių, neleistinumo piktnaudžiauti teise ir visokeriopos civilinių teisių teisminės gynybos principais. Lietuvos Aukščiausiasis Teismas formuojamoje praktikoje konstatavo, kad teisėtų lūkesčių principas įtvirtina idėją, jog būtina pripažinti, gerbti ir ginti teisėtai įgytas civilines teises, t. y. asmuo, teisėtai įgijęs civilines teises, turi pagrįstą tikėjimą, kad savo teises galės įgyvendinti tiek veikdamas šiandien, tiek ateityje. Teisėtų lūkesčių apsaugos principas siejasi su pareiga laikytis priimtų įsipareigojimų ir teise pagrįstai tikėtis, kad asmens pagal galiojančius teisės aktus įgytos teisės bus išlaikytos tam tikrą laiką ir galės būti realiai įgyvendinamos (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2011 m. balandžio 4 d. nutartis, priimta civilinėje Nr. 3K-3-148/2011). Kadangi pareiškėjui buvo suformuotas pagrįstas lūkestis, kad dėl įvykio bus išmokėta draudimo išmoka, draudikas, neišmokėdamas pareiškėjui draudimo išmokos, atlyginančios remonto įmonės UAB „Autoserpantinas“ apskaičiuotas „Audi A6 Avant“ remonto išlaidas, pažeidė CK 1.2 straipsnyje įtvirtintus teisinio apibrėžtumo ir teisėtų lūkesčių principus. Draudikas taip pat įrodymais nepaneigė eismo įvykio deklaracijoje nurodytų ir policijos pareigūnų įvykio vietoje užfiksuotų duomenų, kad už įvykio kilimą yra atsakingas transporto priemonės „Renault Scenic“ valdytojas. Atsižvelgiant į tai, pažymėtina, kad transporto priemonės „Renault Scenic“ valdytojui dėl įvykio kyla civilinė atsakomybė ir draudikas TPVCAPDĮ 3 straipsnio 1 dalies nuostatų pagrindu pareiškėjui dėl šio įvykio privalo išmokėti draudimo išmoką. Remiantis Lietuvos banko nustatytais aplinkybėmis, darytina išvada, kad pareiškėjo draudikui keliamas reikalavimas išmokėti draudimo išmoką, atlyginančią remonto įmonės UAB „Autoserpantinas“ apskaičiuotas „Audi A6 Avant“ remonto išlaidas, yra tenkintinas.

4. Dėl atstovavimo išlaidų atlyginimo

Neteismo ginčo tvarką reglamentuojančio Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 4 dalyje nustatyta, kad priimant sprendimą dėl ginčo esmės turi būti sprendžiama dėl vartotojo patirtų išlaidų, susijusių su vartojimo ginču

neteisminio sprendimo procedūra (įskaitant būtinas ekspertizės arba laboratorinių tyrimų išlaidas, išlaidas advokato ar advokato padėjėjo pagalbai apmokėti ir vertimo išlaidas), atlyginimo proporcingai patenkintų vartotojo reikalavimų daliai. Analogiškos nuostatos yra įtvirtintos Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 62 punkte.

Lietuvos bankui pateikti įrodymai patvirtina, kad dėl pareiškėjui suteiktos advokato teisinės pagalbos pareiškėjas patyrė 130 Eur išlaidų. Siekdamas pagrįsti patyręs 130 Eur atstovavimo išlaidų, pareiškėjas Lietuvos bankui pateikė 2019 m. sausio 14 d. ir 2019 m. birželio 25 d. pinigų priėmimo kvitus.

Išlaidų, susijusių su advokato ar advokato padėjėjo pagalba, mokėjimo pagrindus, tvarką ir dydžio nustatymo kriterijus reglamentuoja Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso (toliau – CPK) 88 ir 98 straipsniai. CPK 98 straipsnio 2 dalis nustato, jog šalies išlaidos, susijusios su advokato ar advokato padėjėjo pagalba, atsižvelgiant į konkrečios bylos sudėtingumą ir advokato ar advokato padėjėjo darbo ir laiko sąnaudas, yra priteisiamos ne didesnės, kaip yra nustatyta teisingumo ministro kartu su Lietuvos advokatų tarybos pirmininku patvirtintose rekomendacijose dėl užmokesčio dydžio. Toks dydis nustatytas Lietuvos advokatų tarybos 2004 m. kovo 26 d. nutarimu ir Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2004 m. balandžio 2 d. įsakymu Nr. 1R-85 patvirtintose Rekomendacijose dėl civilinėse bylose priteistino užmokesčio už advokato ar advokato padėjėjo teikiamą teisinę pagalbą (paslaugas) maksimalaus dydžio (toliau – Rekomendacijos).

Rekomendacijose nurodyti maksimalūs įkainiai už konkrečias advokato (advokato padėjėjo) teikiamas teisines paslaugas apskaičiuojami taikant nustatytus koeficientus, kurių pagrindu imamas Lietuvos statistikos departamento skelbiamas užpraėjusio ketvirčio vidutinis mėnesinis bruto darbo užmokestis šalies ūkyje (be individualių įmonių). Apskaičiuojant konkrečias sumas už teiktas teisines paslaugas, imamas užpraėjusį ketvirtį paskelbtas vidutinis mėnesinis bruto darbo užmokestis šalies ūkyje, skaičiuojant nuo konkrečios teisinės paslaugos teikimo (Rekomendacijų 7 punktą).

Lietuvos bankui pateikti įrodymai pagrindžia, kad pareiškėjo atstovavimo veiksmai buvo atlikti per 2019 m. pirmą ir trečią ketvirčius. Užpraėję ketvirčiai yra 2018 m. trečias ketvirtis ir 2018 m. ketvirtas ketvirtis. Lietuvos statistikos departamento duomenimis, 2018 m. trečio ketvirčio vidutinis mėnesinis bruto darbo užmokestis šalies ūkyje buvo 935,7 Eur, o tų pačių metų ketvirto ketvirčio – 970,3 Eur.

Rekomendacijų 8.19 papunktyje nustatyta, kad maksimalus užmokesčio už vieną advokato teisinių konsultacijų valandą dydis apskaičiuojamas taikant 0,1 koeficientą, kurio pagrindu imamas Lietuvos statistikos departamento skelbiamas užpraėjusio ketvirčio vidutinis mėnesinis bruto darbo užmokestis šalies ūkyje (be individualių įmonių). Remiantis Rekomendacijų 8.19 papunkčiu, maksimali priteistina suma už 2018 m. trečią ketvirtį pareiškėjui suteiktos teisinės pagalbos vieną advokato teisinių konsultacijų valandą yra 93,57 Eur, o už 2018 m. ketvirtą ketvirtį – 97,03 Eur.

Lietuvos bankui pateikto 2019 m. sausio 14 d. išrašyto Pinigų priėmimo kvito duomenys patvirtina, kad už suteiktą teisinę pagalbą pareiškėjas sumokėjo 80 Eur. Remiantis 2019 m. birželio 25 d. Pinigų priėmimo kvito duomenimis, už suteiktas teisines paslaugas pareiškėjas sumokėjo 50 Eur. Remiantis Rekomendacijų 8.19 papunkčiu, pareiškėjo patirtos atstovavimo išlaidos neviršija dviejų valandų teisinių konsultacijų išlaidų sumos.

Pažymėtina, kad pareiškėjas, kreipdamasis į Lietuvos banką, nepateikė suteiktų teisinių paslaugų detalizacijos, kurioje būtų išvardytos konkrečios pareiškėjui suteiktos teisinės paslaugos, kiekvienos suteiktos teisinės paslaugos trukmė ir nurodyta užmokesčio už kiekvieną suteiktą teisinę paslaugą suma, pagrįsta advokato darbo ir laiko sąnaudomis. Todėl, vertinant pareiškėjo reikalaujamo mokėti užmokesčio už suteiktas teisines paslaugas dydžio pagrįstumą, turi būti vadovaujama Lietuvos bankui pateiktais įrodymais, pagrindžiančiais teisinės pagalbos (pareiškėjui suteiktų teisinių konsultacijų) indėlį pareiškėjo ginčijamų aplinkybių įrodinėjimo veiksmų atlikimo kontekste, taip pat atsižvelgiama į Rekomendacijų 2 punkto nuostatas, įtvirtinančias užmokesčio už suteiktas teisines paslaugas dydžio nustatymo kriterijus (bylos sudėtingumą, teisinių paslaugų kompleksiskumą, specialių žinių reikalingumą, šalių elgesį proceso metu, advokato darbo laiko sąnaudas, kitas svarbias aplinkybes ir kt.).

Lietuvos bankui pateikti įrodymai patvirtina, kad, vadovaujantis pareiškėjui suteiktomis teisinėmis konsultacijomis, pareiškėjas rinko įrodymus ir juos teikė draudikui, siekdamas pagrįsti savo argumentus. Pareiškėjas draudikui pateikė patikslintą įvykio schemą su nurodytomis pakoreguotomis įvykyje dalyvausių transporto priemonių padėtimis po įvykio.

Be to, pareiškėjas, siekdamas įrodyti, kad eismo įvykio deklaracijoje nuraizytoje susidūrusių automobilių schemoje buvo pateikti netikslūs ir neišsamūs duomenys apie įvykio vietą, draudikui pateikė įvykio vietos nuotraukas. Siekdamas patvirtinti aplinkybes, kad automobilio „Renault Scenic“ vairuotojas nepagrįstai draudikui nurodė, jog prieš įvykį pareiškėjas buvo „įvažiavęs į Jaunimo g., apsisuko pėsčiųjų perėjoj ir grįžo į Dubysos g., šioj gatvėj pasisuko dar į dešinę, kad dar kartą apsisukčiau ant pėsčiųjų perėjos“, pareiškėjas įvykio vietoje nufilmavo automobilio „Renault Scenic“ vairuotojo aprašytą manevrą ir draudikui pateikė duomenis, kokia yra tokio manevro trukmė daug geresnėmis kelio ir meteorologinėmis sąlygomis (nesant sniego dangos ant kelio ir automobilių spūsties) nei tos, kurios buvo per įvykį.

Pažymėtina, kad pareiškėjo pateikti duomenys pripažintini reikšmingais faktiniais duomenimis, kuriuos draudikas privalėjo įvertinti, siekdamas patikrinti automobilio „Renault Scenic“ valdytojo paaiškinimuose nurodytus duomenis. Iš Lietuvos bankui pateiktų įrodymų nustatyta, kad pareiškėjas, vadovaudamasis jam suteiktomis teisinėmis konsultacijomis apie įrodymų rinkimą ir jų reikšmingumą tiriant įvykio aplinkybes, su 2019 m. kovo 7 d. prašymu kreipėsi į Raseinių policijos komisariata, pateikė eismo įvykio deklaracijos kopiją, filmuotą medžiagą, pagrindžiančią įvykio vietos pobūdį ir vaizduojančią automobilio „Renault Scenic“ vairuotojo nurodytą pareiškėjo valdomos transporto priemonės manevrą prieš įvykį, taip pat pareiškėjo patirtą žalą pagrindžiančius įrodymus (sugadinto automobilio „Audi A6 Avant“ nuotraukas). Pareiškėjas policijos pareigūnų prašė iširti įvykį, „akcentuojant, kad dvejoms transporto priemonėms sutilti į eismo juostą, kurios plotis šiek tiek daugiau trijų metrų neįmanoma“. Nors Šiaulių apskrities VPK draudikui persiuntė pareiškėjo paaiškinimus ir pateiktus įrodymus, tačiau draudikas minėtų faktinių duomenų netyrė. Be to, draudikas neatsižvelgė į pareiškėjo pateiktus duomenis, reikšmingus faktinėms įvykio aplinkybėms nustatyti ir įvykio mechanizmui įvertinti.

Lietuvos bankui pateikti įrodymai patvirtina, kad pareiškėjas jam suteiktos teisinės pagalbos pagrindu taip pat papildomai kreipėsi į Šiaulių apskrities VPK, prašydamas pateikti informaciją apie įvykyje dalyvavusius policijos pareigūnus (paprastai nurodyti policijos pareigūnų pavardes). Pareiškėjas, gavęs Šiaulių apskrities VPK pateiktą informaciją apie įvykio vietoje buvusius policijos pareigūnus, minėtą informaciją pateikė įvykio aplinkybių vertinimą atliekančiam ekspertui ir paprašė kreiptis į policijos pareigūnus ir paprašyti jų pateikti objektyvius duomenis apie faktines įvykio aplinkybes ir įvykio liudininkų policijos pareigūnams nurodytus duomenis. Lietuvos bankui pateikti įrodymai patvirtina, kad pareiškėjo ekspertui pateikto prašymo pagrindu draudikui buvo pateikti policijos pareigūnų tarnybiniai pranešimai, turintys reikšmingą įtaką vertinant įvykio mechanizmą.

Kadangi pareiškėjo reikalavimui pagrįsti į reikšmingų įrodymų rinkimas reikalauja teisinių žinių, įvertinus aplinkybę, kad draudikas netinkamai vykdė įrodinėjimo pareigą ir iš esmės pareiškėjui perkėlė įrodinėjimo našta žalos byloje, advokato teisinė pagalba ir suteiktos konsultacijos įrodymų rinkimo klausimais bei pats žalos bylos sudėtingumas suteikia pagrindą konstatuoti, kad pareiškėjas pagrįstai kreipėsi teisinės pagalbos. Kadangi, remiantis pareiškėjui suteiktomis teisinėmis konsultacijomis, buvo surinkti oficialūs rašytiniai įrodymai, turintys reikšmingą įtaką vertinant pareiškėjo ginčijamas aplinkybes, taip pat draudikui ir Lietuvos bankui buvo pateikti reikšmingi įvykio mechanizmo paaiškinimai (pareiškėjas paaiškino eismo įvykio deklaracijoje nubraižytos įvykio schemos netikslumus, automobilio „Renault Scenic“ vairuotojo draudikui teiktus prieštarigus duomenis ir kt.), turintys įtaką automobilio „Renault Scenic“ valdytojo veiksmų teisėtumo ir jo civilinės atsakomybės už įvykio kilimą aplinkybių vertinimui, atsižvelgiant į draudiko atliktus įvykio administravimo veiksmus, darytina išvada, kad pareiškėjui suteiktų teisinių konsultacijų indėlis žalos įrodinėjimo procese turėjo reikšmingą įtaką tinkamo įrodinėjimo (rungtyniškumo) procesui užtikrinti. Pareiškėjui buvo suteikta teisinė pagalba ir procedūriniais klausimais (nurodyti kreipimusi draudikui ir Lietuvos bankui pateikimo terminai, ginčų nagrinėjimo Lietuvos banke tvarka ir kt.). Atsižvelgiant į pareiškėjui suteiktų teisinių konsultacijų reikšmingą įtaką įrodinėjimo procese, galimas advokato darbo ir laiko sąnaudas įvertinus pareiškėjo atliktų įrodinėjimo veiksmų (įrodymų rinkimo, pretenzijų draudikui teikimo, kreipimosi į teisėsaugos institucijas bei į Lietuvos banką ir kt.) mastą, atsižvelgiant į žalos bylos sudėtingumą ir į tai, kad draudikas netinkamai vykdė įrodinėjimo pareigą, vadovaujantis Rekomendacijų 2 punktu ir 8.19 papunkčiu, darytina išvada, kad draudikui kyla pareiga atlyginti visas pareiškėjo patirtas 130 Eur advokato teisinės pagalbos išlaidas.

Remdamasis tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasis Vartotojų teisių apsaugos įstatymo

27 straipsnio 1 dalies 1 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo“ 2 punktu ir šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.1 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

1. Tenkinti pareiškėjo R. R. reikalavimus ir rekomenduoti AAS „BTA Baltic Insurance Company“:

1.1. išmokėti pareiškėjui draudimo išmoką, atlyginančią remonto įmonės UAB „Autoserpantinas“ apskaičiuotas „Audi A6 Avant“ remonto išlaidas;

1.2. atlyginti pareiškėjo patirtas 130 Eur advokato teisinės pagalbos išlaidas.

2. Įpareigoti draudiką per mėnesį nuo šio sprendimo priėmimo dienos raštu informuoti Lietuvos banką apie šio sprendimo rezoliucinės dalies 1 punkte nurodytos rekomendacijos įgyvendinimą (neįgyvendinimą). Draudikui neįvykdžius minėtos rekomendacijos, apie tai bus paskelbta Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui neskundžiamas. Vartotojui ir finansų rinkos dalyviui išlieka teisė dėl ginčo sprendimo kreiptis į teismą arba kitą ginčų nagrinėjimo instituciją įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio sprendimo apskundimu.

Direktorius

Mindaugas Šalčius